

M. BUTOI

A. MINCĂ

DESCOPERIRI SARMATICE ÎN SUD-VESTUL MUNTENIEI, ÎNTRE LIMESUL ALUTAN ȘI LIMESUL TRANSALUTAN

În anul 1969 se descoperea întâmplător pe terasa înaltă din stînga Oltului, în dreptul satului Mărunței, primul mormînt sarmatic din secolul al IV-lea, de la vest de limesul alutan, pe care-l semnalăm inițial în ziarul local Oltul¹, apoi îl publicăm în colaborare cu Gheorghe Bichir.² Inventarul acestui mormînt se compunea dintr-o cană și o oglindă de bronz cu tamga.

De atunci pînă în prezent alte descoperiri s-au adăugat celei de la Mărunței, confirmînd că în secolul IV grupuri de păstori sarmați au pătruns cu turmele lor în zona de șes din sud-vestul Munteniei, pînă la malul stîng al Oltului, conviețuind alături de autohtoni.

În anul 1975 elevii școlii generale din satul Viespești, comuna Sprîncenata, descopereau în terasa din fața școlii un nou mormînt de înhumatie al cărui inventar, ajuns la muzeul din Slatina, se compune din trei vase modelate la roată: un castron din pastă fină cenușie, lustruit, de formă semisferică, cu inel de susținere, buza ușor răsfrîntă spre exterior; o cană din aceeași pastă și aceeași tehnică, cu corpul scund, bitronconic, gîtul larg, cilindric, fundul inelar, cu o toartă cu nervură mediană care unește gîtul cu pîn-

tecul vasului, cu două inele în relief care înconjoară gîtul la bază și sub buză în dreptul torții; o amforă romană din pastă de argilă albă, cu corpul fusiform, cu o porțiune din gît și o toartă lipsă. Toate aceste vase au analogii în necropolele din secolul al IV-lea din Muntenia.

Tot pe teritoriul satului Viespești s-a descoperit în anul 1926 un tezaur monetar din care 30 monede de argint ajunse la Muzeul național de istorie sint emisiuni de la Constans II la Valens, datînd din anii 352—353 pînă la 365—366.³

În anul 1976 se descoperea în terasa înaltă din stînga Oltului, în dreptul satului Stejaru, aflat la 30 km nord de Mărunței, locul primei descoperiri, o cană asemănătoare celei din mormîntul de înhumatie de la Mărunței. Din informațiile primite de la descoperitor, cana, care a ajuns la Muzeul din Slatina, a făcut parte din inventarul unui mormînt de înhumatie.

Ultima descoperire, cea mai importantă este necropola plană de înhumatie din orașul Drăgănești-Olt, localitate care se găsește la 13 km nord de Sprîncenata și 13 km sud de Mărunței.

Aici, săpăturile pentru fundații de blocuri din vara anului 1978, au dus la descoperirea a șapte morminte.

³ Constanța Știrbu, *Comunicări la sesiunea Muzeului de istorie al R.S.R.*, din 13—14 decembrie 1974, fila 28.

¹ M. Butoi, *O interesantă descoperire arheologică*, în *Oltul*, 23 martie 1969.

² Gh. Bichir și M. Butoi, *Un mormînt sarmatic descoperit în sud-vestul Munteniei*, *SCIVA*, 1, 1975, p. 137—140.

Din relatările primite de la descoperitori rezultă că în toate cazurile morții au fost înhumați la adâncimi ce variază între 2 m — 2,50 m. Scheletele orientate în general nord-sud, ca și în cazul mormintului de la Mărunței, erau așezate pe spate, cu mâinile întinse pe lângă corp și picioarele întinse.

Unul dintre morminte se pare că nu a avut inventar. O parte din inventarul descoperit în celelalte morminte a fost salvat.

Inventarul primului mormint a fost alcătuit din două vase modelate la roată și o fusaiolă din pastă fină, cenușie.

— Urcior cu angobă neagră cu urme de lustruire în exterior, cu pîntecul bombat și gîtul tubular, fundul plat, cu o toartă care unește gîtul cu pîntecul vasului. Un inel în relief înconjoară gîtul în partea superioară, în dreptul torții.

— Strachină cu profil carenat și fund inelar.

— Fusaiolă de formă tronconică, preferată de către sarmați, cu analogii în mai multe necropole sarmatice.

În cel de al doilea mormint s-au descoperit două vase:

— Cană modelată cu roata din pastă fină cu angobă neagră cu urme de lustruire, bitronconică, gîtul larg, cilindric, cu o toartă care unește gîtul cu pîntecul recipientului.

— Strachină modelată cu roata din pastă fină, cărămizie deschis, lustruită, cu pereții larg evazați și buza răsfrintă orizontal spre exterior, fundul plat.

În cel de al treilea mormint s-a găsit o cană bitronconică modelată cu roata din pastă fină, cenușie, gîtul înalt, cilindric, buza rotunjită spre exterior fundul inelat cu o toartă. Un inel în relief înconjoară gîtul vasului la bază.

Tot în acest mormint a apărut și un fragment de lamă de cuțit, lată de 3 cm, puternic corodat.

Din cel de al patrulea mormint provine o strachină modelată cu roata din pastă cără-

mizie, fină, tronconică, buza ușor arcuită spre exterior, fundul inelar.

În alte două morminte s-au descoperit strachini de formă asemănătoare însă modelate din pastă fină cenușie.

Intr-unul din morminte, fără a putea preciza în care, a apărut o mărgea din sticlă albastră de formă ovoidală.

În apropierea punctului în care s-au descoperit cele șapte morminte în vara anului 1978, cu cca 10 ani în urmă, s-au descoperit alte morminte de înhumație al căror inventar s-a pierdut, însă din informațiile primite rezultă că inventarul acestora era compus tot din vase cenușii lucrate la roată și din oglinzi de bronz de tip sarmatic. Din întregul inventar găsit atunci s-a păstrat un singur ulcior modelat cu roata din pastă fină, cenușie, bitronconic, cu gîtul înalt, tubular cu o toartă și fundul inelar.

Toate vasele descoperite la Drăgănești, modelate numai cu roata, își găsesc numeroase analogii în necropolele din secolul al IV-lea atribuite culturii Sîntana de Mureș — Cerneahov.

Descoperirile pe care le-am prezentat ar putea aparține acelor sarmați purtători ai culturii Sîntana de Mureș—Cerneahov care, așa cum arată Gheorghe Diaconu,¹ împinși de către goți pe la mijlocul și în a doua jumătate a secolului al IV-lea au fost dislocați spre vest o dată cu taifalii.

Tezaurul descoperit pe teritoriul satului Viespești constituie o dovadă în acest sens, fiind îngropat în condițiile tulburi ale unor noi deplasări de populații, o dată cu migrația hunilor.

Aceste descoperiri dovedesc că zona dintre limesul alutan și limesul transalutan (zona de vest a Munteniei) este încă slab cercetată iar intensificarea cercetărilor în viitor va aduce noi contribuții la cunoașterea istoriei vechi a patriei pentru perioade mai puțin cunoscute.

¹ Gh. Diaconu, *Despre sarmați la Dunărea de jos, SCIV, 2, 1963, p. 342.*